

Epileptische trilling

(April 2013)

Het is vrijdag 12 april 2013. De bovenzaal van Vita Nova –nieuw leven- in Middelstum is rijkelijk gevuld. Een aantal sprekers vertellen over de bevingen, die je in internationaal opzicht een trilling mag noemen. Een medewerker van Staatstoezicht op de Mijnen –die wel even tijd had, de mijnen zijn gesloten- trapt af met een advies aan de overheid. Bij een ongewijzigde gasproductie uit het grootste gasveld van Europa, blijft er kans op meer en zwaarder grondgeschut. Er is zeven procent kans op een beving zwaarder dan de aanvaardbare 3,9 op de Schaal van Richter. Verlaging van de gasproductie neemt dat risico niet weg, maar verlaagt de kans op meer en zwaardere aardtrillingen naar evenredigheid met de productieverlaging. Uit het oogpunt van veiligheid heeft het Staatstoezicht op de Mijnen de minister geadviseerd de gasproductie zo snel en zo veel als realistisch is, terug te dringen.

De teneur is gezet. Wij nemen, wij nemen meer, tot meerdere van meest. We hebben daar een organisatie voor die weinig te geven heeft, we noemen hem NAM. Transparant van naam, net zoals Essent: ‘Essent levert’ een duidelijke eenrichtingstaal op de markt van vraag en aanbod. Die markt is onder ons, op zo’n drie kilometer diepte. Pompen of verzuipen, zo klinkt dat bekende spreekwoord. Maar pompen gaat niet zonder verzuipen. Als je in de winter gaat schaatsen en tegelijkertijd blijft doormalen, dan wordt de gestolde oppervlakte onbetrouwbaar, dan ontstaan er scheuren in het ijs die we bomijs noemen. Wij wonen er bovenop: bomgas. Toch hebben wij ons leven zo ingericht dat we er niet meer zonder kunnen. Wakken in de nationale begroting worden gevuld met Groninger gas. De minister van financiën beaamt het: ‘Er gaat niets boven Groningen’. In Noorwegen stromen alleen de rentegelden naar de schatkist, bij ons de volledige opbrengst, ongeveer 11,5 miljard, waardoor wij, simpele zielen ons structureel verbonden hebben aan een fossiele wansmaak voor € 675,- per persoon jaarlijks. Wij blijven scheve schaatsen rijden die zichtbaar zijn als scheuren in onze huizen. Trilling, hoor een vrouw jeremiëren tot de sofa van de psychiater aan toe. Scheuren, rimpels, ik zie het graag in gezichten, kraters van wijsheid, kraaienpoten vol zorg of een groef van lach. Ik hou van het versletene, niet van verval maar verval in die ene gedachte die op deze avond niet gesteld wordt. Hoe kunnen we een toekomst opbouwen zonder dat wij Moeder Aarde zo uitputten, zo vermoeien waarvan de rillingen over haar huid lopen, die zichtbaar zijn op de site van het KNMI als trilling op de schaal van Richter. Hoe nu verder? Hoor in Huizinge een gedicht van Kees Stip over Groninger toekomst, geschreven minstens twintig jaar geleden:

*Ik had een visioen
-die heb ik van tevoren-
de gasbel was zijn laatste gas verloren.
De menigte stond op de Grote Markt
en staarde neer op de Martinatoren.*

In het zaaltje van ‘Nieuw Leven’ maakt men zich enkel druk over de schade die ontstaat als die schaal van meneer Richter van de kast dondert en in scherven van gebrokenheid voor ons ligt. Wie zal dat betalen? Daar moet een expert bij en daarna een second opinion omdat we het vertrouwen in elkaar hebben verloren. We wijzen met één vinger –noem het een vingerwijzing- maar we beseffen niet dat er dan tegelijkertijd drie vingers naar onszelf wijzen. De schuldvraag leggen we neer bij de NAM, waarvan de Staat voor 40% eigenaar is, maar die eigenaar sommeert alleen maar: ‘pers haar uit’, zoals ik dat met een onschuldig ongeschillig sinaasappeltje doe. Wij zijn zèlf die NAM geworden. Nemen zonder geven, geldelijk gewin, meer welvaart die in dat meer verdrinkt, waar het ons wel bij vaart, ogenschijnlijk. Zo dobberen mijn gedachten onbestemd verder. Midden in de nacht -een uurtje of twee- somber ik naar beneden. Knip de computer en de koffie aan een begin wat te tikken. De wereld lijkt te slapen. Maar kijk, zie daar buiten, mijn buurvrouw laat haar licht schijnen....

Pieker over de lezing –indrukken van deze dag, ze brengen me van de slaap weg. Weg van hier, ik moet er uit. Trek een jasje over de pyjama en wandel de nacht in. Loop een lange lus door en langs het dorp in deze welhaast eerste zachte lentedag. Zing zachtjes zuiver Toon Hermans, [lente me](#).

Ergens in een ver Haags Torentje wordt nagedacht over het gasveld dat eindig is. Wat te doen met die lastige boertjes? Wat komt er na de Slochterbel? Men weet het wel, zie ze kijken naar beneden terwijl boven hun hoofden de zon uitbundig straalt. Zij, zon probeert de mensen te raken met doorschijnende liefdesstralen. De heren kijken en wijzen in aller onwijsheid naar beneden: ‘there must be a source down there’. Het onderste gas moet boven..... er oppert iemand: laten we wat chemicaliën door de buizen naar beneden spuwen. Dat veroorzaakt een

ondergronds niezen van Moeder Aarde die wij voelen als bevingen, zelf veroorzaakt. Dan komt er iets los. Schalie! En als we dat zelf veroorzaken, dan kunnen we er invloed op uitoefenen. Invloed is macht! Zullen we proefboren dan maar? Doe maar ergens in een achtertuin in Groningen, zodat –mocht het tegenzitten- we die slogan simpeltjes kunnen aanpassen tot: 'Er is niets meer boven Groningen'....

Zomaar schemergedachten balancerend tussen zinvol en zinloosheid in, onder een heldere sterrenpracht. Vanavond werd er ondanks de naamstelling van het gebouw 'Vita-Nova', geen wenkend perspectief geboren. Men vraagt en denkt slechts in termen van geld en economie. Er is geen punt aan de horizon, geen wenkend perspectief. Het is een stille tussentijd van het onbestemde ongekende, dat niet is maar wellicht komt, of wat al gaande is maar waarvan we het licht hebben omgeven door mist. Bijvoorbeeld als het gaat over die energietransitie van aarde naar hemel, van olie naar zon en wind. Van gasmacht naar windkracht. Mensen die elkaar van energie voorzien. Zon op en van alle daken. Dat optimisme dat doorklinkt in een zinnetje als: 'Zie eens de zonzij'. Te beginnen met kerken waarin mensen samenkomen en dat licht, dat men doorgeeft en waarover men uit de bundel Tussentijds zingt:

*Dat wij toch niet vergeten
waartoe wij zijn gemaakt,
dat diep in ons geweten
opnieuw het licht ontwaakt,
dat in ons wordt herschapen
de geest die overleeft,
dat onze lieve aarde nog kans op redding heeft.*

Dat perspectief, is het slechts borrelpraat geschonken in **Café de Toekomst**, of gaan we er mee aan de slag? Zullen we eens geen bruggen slaan, zoals Rutte en consorten dat graag zien, maar bruggen overbruggen en kloven dicht? Allemaal gedachten, ze houden me wakker. Ze spoken door m'n hoofd waarin de wind geestverruimend waait....

Eenmaal thuisgekomen schenk ik me nog een kop koffie in. Zie het kamerlicht van de buuf nog branden. Ze zal toch niet op dit nachtelijk uur getroffen zijn door een trilling? En dan bedoel ik niet zo-eentje die wat kopjes laat rammelen in het keukenkastje, maar eentje waar je zelf door verscheurt raakt omdat je niet feilloos op je eigen lichaam kunt vertrouwen. Waar je dagelijks een pilletje voor moet slikken. Zo'n epileptische trilling van handen en voeten.... Hoe moet je zo iets handen en voeten geven? Pak een tweede kopje uit de kast en wandel met twee kopjes koffie naar de overkant. Druk iets na vieren (zonder dat er iets te vieren valt) op de bel....

.... Boven knipt een licht aan en ik voel mezelf op de koffie komen en kan wel door de grond zakken naar drie kilometer diepte, waar ik niet aangeboord hoeft te worden. Hoor voetstappen naar benee, tree voor tree. Een deur zwenkt open en ik stamel wat excuuswoorden. Ze kijkt wat onrustig om zich heen en sluit de deur kalmpjes voor me dicht. Zie mezelf staan met twee koffiekoppen op de koffie gekomen. Wandel beschaamd de straat over en zie bij een achteromkijken hoe haar vergeten kamerlicht met één druk op de knop tot duisternis wordt gemaand.

De volgende dag vertelt ze dat ze eventjes onderuit is gegaan. Iets te snel opgestaan en naar die bel gegaan. Epilepsie, een trilling die meer impact heeft dan dat trillinkje in dat kastje of een scheur in een muur, waar wij ons zo druk over maken en waarvan we door onze fossiele verslaving ook nog eens zelf de aanstichter zijn. Epilepsie komt van binnenuit (met hooguit wat mogelijke externe factoren, zoals een buurman die het risico kunnen vergroten). De middelen voor schadeherstel of voorkoming daarvan, vloeien als het een gebouw van stenen betreft, direct danwel indirect uit de staatskas. Onderzoek naar trilling in het huis dat een lichaam belichaamt, wordt zonder enige inbreng van staatswege opgebracht door belangeloze vrijwilligers die eens per jaar met een busje langs de deuren collecteren. Dit jaar in de week van 3 t/m 8 juni.

Beschaamd zet ik een bloemetje in een emmertje achter haar huis -durf niet meer te bellen- en voel me zoals de NAM zich al jarenlang zou moeten voelen...